

Interview med teaterchef for BaggårdTeatret, Jakob Bjerregaard Engmann og festivalkurator, Annelin Köhler Juul

Af Ida Krøgholt

BaggårdTeatret er en lille selvejende institution og ligger i skovbrynet ved Caroline Amalielunden i udkanten af Svendborg. Teatret, som producerer to forestillinger om året, har i Jakob en forholdsvis ny leder af teatret, og når man spørger til teatrets måde at udnytte eller behandle dets placering i det sydfynske, fortæller han om nye publikumsudviklingstiltag og en ny forretningsudviklingsstrategi, som er hentet i sportsverdenen. I samarbejde med Oure Idrætshøjskole har teatret ansat en skuespiller, der både er lærer på højskolen og som årligt er med i en produktion.

Samarbejdet med Oure er en måde at bearbejde det generelt vanskelige i at fastholde kunstnere på Sydfyn. En anden udfordring er at holde fast i Sydfyns unge, og med dobbeltansættelsen af en skuespiller, der har et ben i en uddannelses- og et i en teaterinstitution, vil man bygge bro mellem de to verdener. Svendborgs egne unge forlader tendentielt byen, når de kommer ind på en uddannelse, så med den nye ansættelsesmodel forsøger BaggårdTeatret at skabe forbindelse til unge, som ikke har fast base på Sydfyn, men gæster området for en kortere periode, mens de er på højskole. Nye former for publikumsudvikling er altså kernen i BaggårdTeatrets aktuelle udfordring.

Udkantsproblematikken er også en væsentlig grund til, at BaggårdTeatret er hovedaktør i Brecht Festivalen – Dage med Brecht – som har været årligt tilbagevendende siden 2012, og festivalen bruges som en slags løftestang for teatret i forhold til nogle af de udviklinger, der allerede er et ønske om at stimulere. Annelin Köhler Juul er ansat af teatret som festivalkurator. Jakob Bjerregaard Engmann er teaterleder og formand for festivalbestyrelsen.

Dage med Brecht har fokus på mødet mellem tysk og dansk kultur, og forsøger med det greb også at skabe en kobling til den unge kultur (se Sara Krøgholt Triers festivalrapport)

Annelin: "Historien om Brecht og Svendborg vil vi bruge – den er en gave. Samtidig er Brechts Hus i Svendborg nærmest ukendt herhjemme. Og Brecht kobler vi så med vores særlige fokus på unge kommende publikummer."

Jakob: "Motivationen for at arrangere sådan en festival, er bl.a. behovet for og lysten til at arbejde med publikumsudvikling. Festivalen er en kærkommen lejlighed til at rykke på det på nye måder. BaggårdTeatret har som del af sin publikumsudviklingsstrategi oprettet en Fraktion B, der en gang månedligt afholder arrangementer for unge mellem 15 og 25. De unge er tænkt ind i festivalen, dels henter vi inspiration hos dem til programmet, og dels er der en festival i festivalen, en B-festival – B for beat. Det er et nyt tiltag, som ikke er prøvet før, og det vil foregå på en festivalplads foran teatret."

I har skabt en ramme for unge, men hvordan får I i øvrigt publikum/borgere til at bidrage til udviklingen af festivalen? Har I som hovedarrangører en særlig kvalitetspolitik i forhold til de indslag, programmet skal indeholde? Og kan alle være med?

Anneline: "Teatret har foretaget en vis kvalitetsselektion; tanken er, at det skal være proffe indslag. Men fx er der en warm-up dag, hvor amatørbands spiller, inden festivalen åbner dagen efter."

Jakob: "En måde at markere kvalitet på er at BaggårdTeatret lægger hus til og får markeret teatret i forhold til byen. En del af forestillingerne spiller herude. Og vi har som et sideprojekt en 'baggårdsbutik' hvor der vises små bidder fra forestillinger i byrummet.

Jeg mener, det er vigtigt at prioritere den her type af kulturelle aktiviteter. Vores overskrift for teatrets fremtid er *dramatik, digitalitet, deltagelse*, og især deltagelse, primært forstået som publikumsudvikling, er det, der motiverer os i forhold til festivalen. Jeg tror på, at hvis du skal have publikum til at engagere sig og have ejerskab til kulturinstitutionen, så skal de også have en eller anden form for medbestemmelse.

I forhold til, hvordan folk kan deltage i festivalen, så hælder jeg mest til at skabe en fleksibel ramme, men samtidig har jeg et stort ønske om at højne kvaliteten rent kunstnerisk, rent æstetisk, at udvide rammerne for, hvad vi ellers kan. Så mit ansvar er at skabe rammerne og fleksibiliteten og så overlade til Anneline at fylde ud – men vi har haft masser af snakke omkring, hvad rammerne så bliver fyldt ud med.

BaggårdTeatret er et ungt egnsteater, men det har været projektteater i snart 50 år og startede på kollektiv basis. I det DNA ligger det at være opsøgende og være ude og til stede andre steder end forventet. Så jeg mener bestemt ikke, vores profil og kunstneriske aktivitet bliver hæmmet af at skulle arrangere festival. Tværtimod er det med til at få os til at tænke teater på nye måder, og det giver os en masse modydelser."

Hvordan fungerer så samarbejdet med andre organisationer og aktører i byen?

Anneline: "Der har været diskussioner med Brecht-foreningen omkring, hvordan Brecht i denne sammenhæng skal forstås, om det er en historisk festival eller snarere – som vi ønsker – en Brecht-undersøgelse. Vi står for, at Brecht skal være en tematik, der er implicit i festivalen og i kulturmødet – i mødet mellem tysk og dansk kultur og mellem 'kunsten og folket'. Vi har forsøgt at give Brechts Hus ejerskab ved at gøre dem, der er tilknyttet, medfortællende på festivalen – den sidste dag har vi forskellige arrangementer i huset, hvilket bliver en afsluttende krølle. En anden vigtig samarbejdspartner er verdensmusikforeningen i byen – Giant Steps."

Jakob: "Til udviklingen af gedefestivalen har vi hentet konsulentbistand hos Espen Danielsen fra Roskilde festival. Mødet med ham var et åbent arrangement slået op på facebook for borgere – men vi prikkede også til nogle aktører, vi gerne ville have med. Så mange som muligt var inviteret med til bords."

Anneline: "Den største udfordring er ressourceknaphed og selvfølgelig samarbejdet med de andre aktører: det nytter ikke at prikke til en sløv hest. Så hvis vi vil det her, er vi nødt til selv at tage det store læs."

Hvad er jeres erfaring med at hævde frivillige til en festival som denne? Kan I bruge borgernes input, eller forstyrres jeres arbejde som teaterkunstnere af ambitionen om borgerinddragelse?

Anneline: "Der er ingen tvivl om, at mange er engageret som frivillige i deres egne arrangementer under Svendborg Brecht Festival, men at få folk til at gå ind i det, vi arrangerer, er lidt sværere. Men vi er heller ikke interesseret i en festival, hvor vi presser freelancekunstnere til at optræde gratis. Historisk er det sådan, at da teatret blev egnsteater, tog man afsked med de frivillige for at finde sin nye form. Men efter at Jakob er kommet til, prøver man igen at åbne op for det."

Jakob: "Ja, teatret havde i en årrække brug for at finde sine kunstneriske fødder, da tog man afsked med det semi-professionelle og prioriterede at lave professionelle greb, for også at skærpe teaterkunsten. Modbevægelsen var så, da jeg kom til for to år siden (i 2012), hvor vi valgte at sige, ok, nu breder vi os endnu mere ud i byen men med vores kunstfaglige integritet. Vi tør godt brede os ud, for vi er sikre på os selv i vores kunst. Vi har fx produceret forestillingen *Svendborg mit liv 2013*, som blev devised frem, og hvor en masse borgere blev spurgt: hvor er Svendborg i dag? Den blev produceret på det gamle lukkede Svendborg værft, som har stået tomt i 15 år – og pustede liv i de rammer. Altså ved at skabe en kunstnerisk oplevelse men i rammer, hvor publikum mindst ventede det. I det ligger også det at nedbryde selve forventningen til forestillingsformatet for at kunne overraske på uventede tidspunkter.

Vi er også udfordret af at dele hus med teatret Rottefælden og kun have salen otte mdr. om året, så vi skal opfinde andre former, fx arbejder vi også med et format, der hedder tæk ind, tæk ud, hvor vi giver folk en appetitvækker inden forestillingen, og lægger op til at de skal reflektere over den, så vi har gode erfaringer med at nedbryde vores kerneprodukt og sige: hvor kan teatret bruges i en anden indpakning."

Giver dens udfordring også impulser til festivalen?

Jakob: "Ja, Fraktion B er et eksempel, men Anneline fik også involveret ungdomsteateruddannelsen Eliteakademiet, fra Odense, vi prøver at få dem med ind og være kunstnerisk medskabende."

Anneline: "Det betyder også noget, at teatret for første gang åbnede sig ud mod vejen. Folk der cyklede forbi opdagede, der var et teater; museet overfor var også glad for den åbning; pludselig viste vi, at hele området egentlig var et teater."

Hvordan betragter I Saras formulering om, at Svendborg Brecht Festival mere er en niche-end en folkefestival? (se Sara Krøgholt Triers festivalrapport)

Anneline: "Niche er jo, fordi man satser på høj kvalitet, for hvad skal vi have en festival til? – er det ikke for at gøre det muligt at overraske folk? Det var jo en dobbeltsidet udfordring, for teatret ligger ikke nede i byen eller ved havnen, hvor folk kommer forbi; det ligger jo ude i skoven."

Jakob: "Ja, og det blev del af en strategi. Vi ville gerne gøre det uventede med bygningerne, tage pladsen udenom og skoven omkring os i brug. Udfordringen er, hvordan vi så får folk derop, der kom selvfølgelig stavgængere og hundeluftere og få unge forbi, men det var den store udfordring. Jeg kunne godt ønske, at vi PR-mæssigt havde flere muskler at spille med."

Howdan ser fremtiden ud? Skal I lave festival igen i 2015?

Anneline: "Jeg har lavet Svendborg Brecht Festival i tre år og i 2015 skal jeg lede demokratifestivalen, så der bliver ikke en Brecht Festival i 2015. Men jeg synes, det kunne være spændende at afholde festivalen om vinteren fremover. Skolesamarbejdet har været forstyrret af folkeskolereformen, men generelt er det et dårligt tidspunkt rent skolesamarbejds-mæssigt om sommeren. Og der er konkurrence fra andre kulturfestivaler på Fyn i sensommeren, H. C. Andersen, Odense Internationale Filmfestival, osv. Om vinteren sker der til gengæld ikke noget, så vi synes det kunne være spændende at lægge det i januar eller februar i stedet. Jeg synes de bedste festivaler er biennaler (hvert andet år), hvor man har tid nok til at få skaffet midler og lidt længere tid til at få lavet programmet. Jeg kunne også forestille mig, at vi kunne lave noget om sommeren, en smal kunstnerisk om vinteren og måske bredere om sommeren."

Jakob: "Vi lagde nogle ting sammen i år for at gøre festivalen bredere. I år førte vi jo Brecht Festivalen ind med *Kunsten ude på kanten*-tankesættet, og da skabte vi netop den her lille bastard af en højkvalitets nicheagtige folkefestival. Fremover vil vi nok skille ungdomsfestivaldelen fra Brecht-tematikken. PR-medarbejder, Lene Struck-Madsen søger penge hos Kulturstyrelsen til Fyrtårnsprojektet *Fraktion B*, som skal føre B-festivalerfaringerne videre."

Hvad vil I kort konkludere, hvis jeg spørger om festivalens nytteværdi og bæredygtighed? Kan det, når alt kommer til alt, betale sig at lave festival i fremtiden?

Jakob: "Der er refereret til det her festivalarrangement masser af gange i medierne, så selv om vi rent kvantitativt kunne have drømt om, at der var spadseret flere mennesker igennem, så skal man ikke undervurdere hvilken symbolsk betydning, det har haft for teatret at gøre det her."

Anneline: "Vores tekniker, som har været her i 40 år, sagde: vi har aldrig gjort det her før, vi åbner op mod vejen, og folk kom bare forbi - det er fantastisk."

Der er foretaget to interviews, det første inden Dage med Brecht, d. 24. august og det andet efter festivalen, d. 7. december 2014.